

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 14/3868-

Vår ref: 124332/3

Vår dato: 29.04.2015

Høringsuttalelse – forslag til endring av forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

Vi viser til høring om endringer av forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Forskerforbundet oversender med dette sitt innspill.

Dagens ordning med felles stillingsstruktur og tilhørende opprykksordninger er et gode både for de ansatte, institusjonene og for den samlede kunnskapsproduksjonen i Norge ved at den stimulerer til faglig utvikling og økt kvalitet. For de ansatte er ordningen den viktigste måten de vitenskapelig tilsatte kan påvirke sin lønns- og karriereutvikling gjennom. Videre oppmuntrer ordningen til egeninnsats, kompetanseutvikling og faglig fornyelse.

Det er imidlertid behov for å forbedre dagens opprykksordning for å fremme en tydeligere nasjonal standard for kvalifikasjonskravene til de ulike stillingene på nasjonalt nivå. I dag er det for stort sprik mellom institusjonene i hvordan minstekravene operasjonaliseres, og for stor forskjell på kravene for å bli tilsatt versus få opprykk til en og samme stilling. Samtidig er det lettere å bli tilsatt enn å få opprykk ved at det kreves enstemmighet i kommisjonsvurderingen ved opprykk mens det kun kreves flertall ved tilsetting.

Forskerforbundet foreslår å sikre nasjonale standarder for de kvalitetskrav som skal stilles ved stillingsutlysninger og stillingsopprykk. Det vil være til stor fordel for fagmiljøene i Norge om vi kan etablere ordninger for å skape felles forventninger om kvalitet, bredde og dybde til de ulike stillingsnivåene innenfor de ulike fagene.

Vi foreslår derfor at det med utgangspunkt i de nasjonale fakultetsmøtene utarbeides tydeligere minstekrav til de vitenskapelige stillingene, og at det innføres like krav i kommisjonsvurderingene både ved tilsetting og opprykk. Dette vil bidra til å sikre det nasjonale nivået og samtidig redusere antallet ikke-reelle søkere til utlyste stillinger.

Nedenfor følger Forskerforbundets kommentarer til de enkelte forslagene i høringsutkastet.

1. Opprykk til høyere stillingsnivå kan bare gis på bakgrunn av kompetansevurdering av en bedømmingskomité institusjonen selv har oppnevnt eller godkjent.

Forskerforbundet er uenig i departementets vurdering om at «En svakhet med [opprykk]ordningene er at de svekker den enkelte institusjons mulighet for å planlegge faglig utvikling [...]». Forskerforbundet mener at ansattes innsats for å kvalifisere seg til en toppstilling er en styrke for institusjonene.

Videre vektlegger departementet at dersom universiteter og høyskoler skal kunne planlegge og prioritere sin faglige virksomhet er det viktig at stillingsinnehavernes kvalifikasjoner samsvarer med de kompetansebehov institusjonen har. Forskerforbundet viser til at institusjonen har anledning til å utforme en betenkning ved kunngjøring og tilsetning i stilling. Personlige opprykk til ansatte skjer etter at de allerede er tilsatt ved institusjonen, og det er vanskelig å forstå hvilke fordeler institusjonen får ved at ansatte ikke kan få opprykk på grunnlag av kompetansebedømming.

Dagens ordning medfører at det melder seg ikke-reelle søkere på utlyste vitenskapelige stillinger som kun ønsker å bruke kompetansevurderingen til opprykk på egen institusjon. Det merarbeidet dette gir for institusjonene i tilsetningsprosessene brukes som argument for å fjerne adgangen til opprykk som følge av kompetansebedømming fra andre institusjoner. Forskerforbundet er imidlertid svært usikker på om forslaget vil føre til færre sakkyndige komiteer. Når alle som ønsker opprykk innen et fagområde ikke lenger kan benytte muligheten som ligger i en stillingsutlysning tvinges alle til å søke egen institusjon om opprykk og resultatet kan like gjerne være at det blir behov for flere sakkyndige komiteer.

Bedømmelsen av vitenskapelig kompetanse vil alltid ha et element av subjektivitet og være gjenstand for diskusjon. Det vil ikke endre seg om institusjonene selv bestemmer kriteriene for bedømming av kompetanse og overlates alt ansvar for nedsetting av sakkyndige komiteer. I verste fall kan forslaget medføre at enkeltpersoner som er kommet i konflikt med andre i eget fagmiljø bevisst blir holdt tilbake fra opprykk ved at innflytelsesrike personer ved egen institusjon øver kontroll over interne opprykk.

Forskerforbundet foreslår som nevnt innledningsvis at det innføres samme kriterier ved tilsetning som ved opprykk ved at det stilles like krav i kommisjonsvurderingene både ved tilsetning og opprykk. Vi mener det vil redusere antallet ikke-reelle søkere på en bedre måte enn departementets forslag. Primært bør dette ivaretas ved at det stilles krav om flertallsbeslutning i kommisjonsvurderingene både ved ansettelse og opprykk. Subsidiært kan det gjennomføres ved å stille krav om enstemmighet i begge tilfeller. Krav om enstemmighet kan medføre at fagpersoner som representerer andre faglige synspunkter enn de dominerende blir underkjent i kommisjonsvurderingene. Krav om simpelt flertall er derfor å foretrekke.

2. Adgang til å søke opprykk i forbindelse med søknad på lavere stilling oppheves

Forskerforbundet støtter forslaget.

3. Institusjonen/avdelingen kan fastsette generelle stillingskrav til de enkelte stillingstypene utover minimumskravene i forskriftens § 1-2 til § 1-7

Forslaget betyr at dagens nasjonale felles stillingsstruktur forsvinner til fordel for lokale stillingsstrukturer ved hver enkelt institusjon som vil ha sine egne kvalifikasjonskrav til de forskjellige stillingene. Som vi skriver innledningsvis mener

Forskerforbundet at det er nødvendig å arbeide for å sikre nasjonale standarder for de kvalitetskrav som skal stilles ved stillingsutlysninger og stillingsopprykk.

Den felles stillingsstrukturen har sikret en felles forståelse blant arbeidsgivere, ansatte og potensielle rekrutter om hvordan den vitenskapelige karriereveien ser ut og hvilken kompetanse de ulike stillingene krever. Med endringsforslaget vil det bli vanskeligere å etablere faglige standarder på tvers av institusjoner, og det vil utvikle seg nivåforskjeller mellom institusjonene til hinder for samarbeid og mobilitet.

Videre vil forslaget gjøre det vitenskapelige karriereløpet mer uoversiktlig, med negative konsekvenser for rekrutteringen til sektoren. Forslaget vil også kunne føre til mindre mobilitet i UH-sektoren. Når de enkelte institusjonene selv kan fastsette generelle kvalifikasjonskrav vil det bli vanskeligere å skifte jobb mellom institusjonene i sektoren fordi kravene til samme stilling vil variere.

Dersom forslaget er ment å øke institusjonenes kontroll med dimensjoneringen av fagstabene, mener vi at det lar seg bedre løse ved å opprettholde muligheten i dagens forskrift om «Institusjoner som på bakgrunn av sin egenart har utfyllende regler om krav til sine professorer, kan ta disse i betraktning ved behandling av søknaden». Vi foreslår at denne muligheten utvides til å gjelde også andre stillinger det er opprykksordning til (førstelektor/førsteamanuensis og høyskolelektor/universitetslektor).

Den pågående strukturprosessen i universitets- og høyskolesektoren vil føre til en kraftig reduksjon i antall institusjoner i sektoren. Muligheten for å sikre en nasjonal koordinering av kvalitetskravene til de enkelte stillingene innenfor ulike fag blir dermed langt enklere.

Forskerforbundet foreslår som nevnt innledningsvis at det med utgangspunkt i de nasjonale fakultetsmøtene utarbeides tydeligere minstekrav til de vitenskapelige stillingene. Dette vil bidra til å sikre og heve det nasjonale nivået. Dersom vi skal kunne ha en nasjonal standardisering og økning av kvalitet på master- og doktorgrader krever det en nasjonal standard for kvalitet på vitenskapelig personale. Dette henger sammen.

4. Overgangsordninger mellom de to karriereveiene oppheves

Forskerforbundet er usikre på om det er riktig å fjerne ordningen med overgang mellom førsteamanuensis og førstelektor. Det kan være uheldig å skape vanntette skott mellom de ulike karriereløpene førsteamanuensis-professor og førstelektordosent. En alternativ karrierevei for gode undervisere bør ikke lukke døra for fremtidig forskning på et senere tidspunkt. Forskerforbundet mener derfor at det bør være mobilitetsmulighet mellom professor og dosent med klare kriterier.

5. Ansatte amanuenser, høyskolelektorer og universitetslektorer må ha tiltrådt fast stilling eller åremålsstilling og ha minst halv stilling for å kunne søke om opprykk til førstelektor eller førsteamanuensis

Forskerforbundet ser begrunnelsen om å likestille disse stillingene med opprykksordningen til dosent og professor, men mener likevel dette er galt. Ingen av disse stillingene er naturlig åremålsstillinger. Derfor er det uklart hva departementet tenker på når det beskriver åremål spesielt. Disse stillingene brukes gjerne til vikariater og eventuelt andre hjemler for midlertidig tilsetning etter tjml.

Forskerforbundet kan ikke akseptere at man her skal diskriminere midlertidige og deltidsansatte (det er tilsynelatende også i strid med aml §13). Vi ønsker isteden at forskriften endres i motsatt vei, slik at også andre midlertidige og deltidsansatte førsteamanuenser og førstelektorer skal kunne søke om opprykk på linje med andre.

6. I bedømmingskomiteer ved opprykk kan ikke medlem fra egen institusjon inneha ledervervet

Forskerforbundet støtter forslaget. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at det i enkelte fag kan bli vanskelig å finne fagpersoner fra andre institusjoner. Strukturprosessen vil føre til at dette er et problem som kan oppstå oftere. Forskerforbundet ber derfor departementet vurdere om det er hensiktsmessig å lage en unntaksregel for slike tilfeller.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær